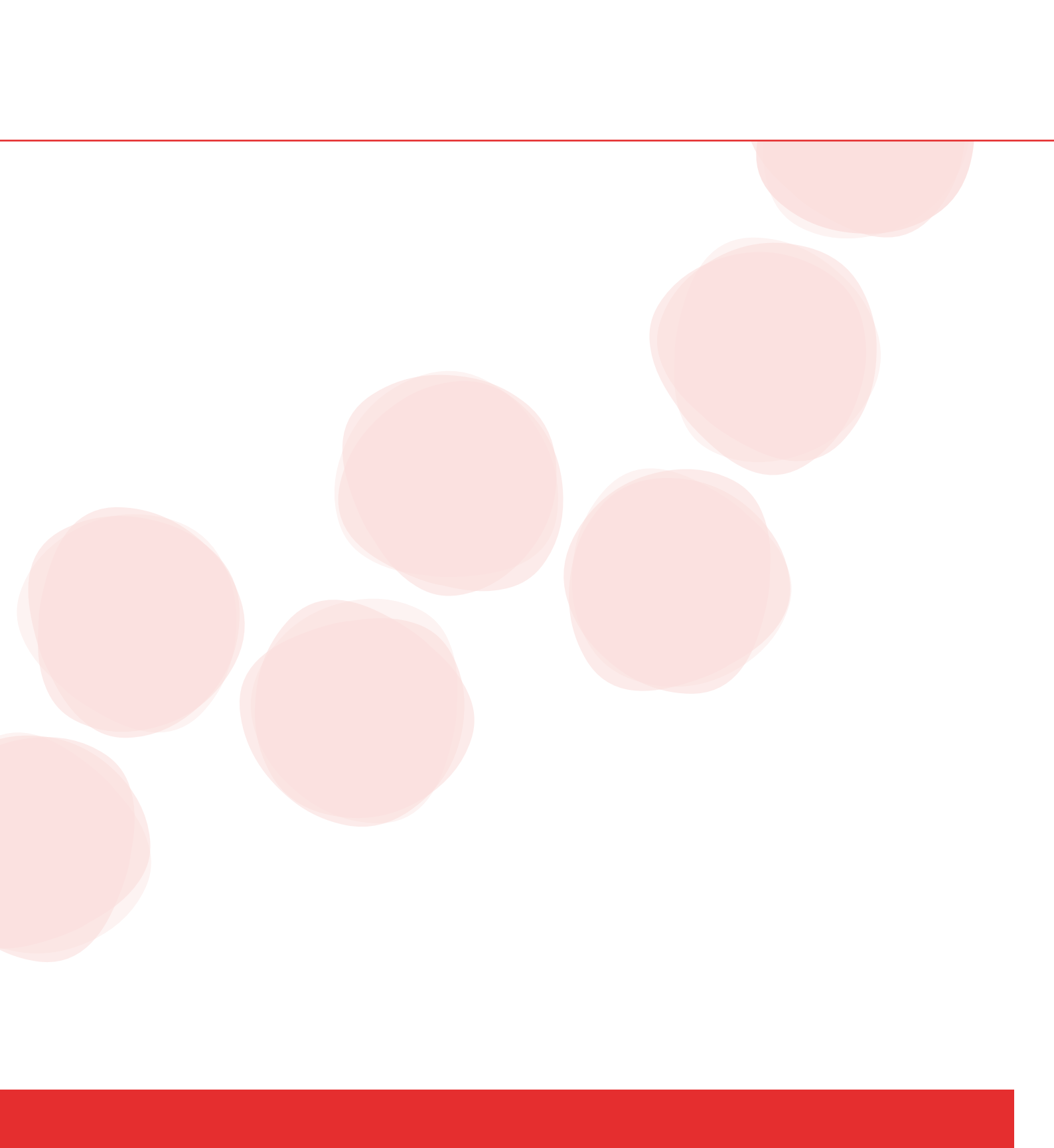

Beleidsaanbevelingen
**n.a.v. het onderzoek
'Staat van het Drents 2026'**

Colofon

Dit is een uitgave van de provincie Drenthe
Auteurs: Wim-Paul Hiddink en Mary Diange Kon Bol,
Statenadviseurs Beleidsinformatie in samenwerking
met het Drents Parlement
Datum: Augustus 2026

Beleidsaanbevelingen n.a.v. het onderzoek 'Staat van het Drents 2026'

In deze bijlage van het onderzoek 'Staat van het Drents 2026' worden de resultaten dit onderzoek verwerkt in beleidsaanbevelingen. De bijlage is als volgt opgebouwd:

1. Aanleiding
2. Samenvatting van de belangrijkste bevindingen
3. Intensivering en bijsturing huidige koers
4. Concrete beleidsaanbevelingen
5. Prioritering
6. Vervolgstappen

1. Aanleiding

In de Statenvergadering van 12 november 2025 is de motie M M-2025-74 aangenomen waarin werd opgeroepen:

- Een herhaald onderzoek uit te laten voeren naar de staat, het gebruik en de waardering van de Drentse taal, gebruikmakend van het Drents inwonerspanel met instemming van Provinciale Staten.
- Het Huus van de Taol inhoudelijk te betrekken bij de ontwikkeling en interpretatie van het onderzoek.
- De resultaten, inclusief mogelijke aanbevelingen voor beleid en uitvoering, voor Q2 2026 aan Provinciale Staten voor te leggen.

De resultaten van dit onderzoek en de bijbehorende beleidsaanbevelingen geven een actueel beeld van de positie, het gebruik en de ontwikkeling van het Drents. Ze vormen de basis voor toekomstige beleidskeuzes.

2. Samenvatting van de belangrijkste bevindingen

Het onderzoek laat zien dat het Drents een taal is die cultureel breed wordt gewaardeerd, maar waarvan het actieve gebruik en de overdracht minder vanzelfsprekend zijn geworden.

De belangrijkste bevindingen op het gebied van waardering en houding t.o.v. de Drentse taal:

- Het Drents wordt door 76% van de inwoners (zowel geboren als niet-geboren Drenten) positief gewaardeerd, vooral als onderdeel van de Drentse cultuur.
- De maatschappelijke positie van het Drents als gebruikerstaal lijkt kwetsbaar, respondenten geven aan het Drents minder belangrijk te vinden dan het standaard Nederlands en dat ze het idee hebben dat het Drents minder serieus genomen wordt.

De belangrijkste bevindingen op het gebied van gebruik en beheersing zijn:

- Het Drents wordt door een heel groot deel van de Drentse inwoners goed verstaan (88%).
- Ongeveer de helft van de Drenten spreekt het Drents dagelijks of wekelijks (43%), tegenover 52% die het bijna nooit spreekt.
- Het Drents wordt het meest gebruikt in informele situaties (met familie, partner en vrienden, in de buurt of het dorp). In semi-formele situaties (school, vereniging, werk of winkel) wordt dit al minder en in formele situaties (overheid, zorg) is het gebruik het laagst.
- Inwoners die het Drents redelijk tot goed beheersen geven aan dat het spreken van Drents sterk afhankelijk is van omgeving en de gesprekspartner (sociale vanzelfsprekendheid).

De belangrijkste bevindingen op het gebied van zichtbaarheid:

- Drenten willen het Drents vooral vaker zien en horen in informele en publieke omgevingen (o.a. evenementen, bijeenkomsten, winkels, horeca, gemeentelijke gebouwen, openbare voorzieningen). Vooral jongeren staan positief tegenover meer zichtbaarheid.
- Ongeveer 35% van de respondenten geeft aan helemaal geen behoefte te hebben aan meer zichtbaarheid van het Drents. Dit is een groep bestaande uit alle leeftijden, met voornamelijk een lage Drentse spreekvaardigheid.

De belangrijkste bevindingen op het gebied van overdracht en ontwikkeling zijn:

- Vroege blootstelling aan het Drents hangt sterk samen met zowel taalbeheersing als daadwerkelijk gebruik.
- Er is geen eenduidige factor die de overdracht van het Drents stimuleert naar de jongere generatie, respondenten geven de voorkeur aan een combinatie van maatregelen (zoals lesprogramma's en breed beschikbare content voor kinderen in het Drents).

De belangrijkste bevindingen op het gebied van ondersteuning door Huus van de Taol:

- Een substantieel deel van de respondenten geeft aan dat ze graag zouden zien dat het Huus van de Taol meer ondersteuning biedt bij het vergroten van de zichtbaarheid van de Drentse taal en de normalisering van het spreken ervan. Dit hangt samen met een wens voor meer sociale acceptatie en een prettige (gespreks)sfeer, in plaats van behoefte aan traditionele lesvormen.
- Een overgroot deel (58%) geeft aan geen ondersteuning nodig te hebben om (meer) Drents te spreken.
- Het gebruik en het leren van het Drents actief ondersteunen en stimuleren wordt als een de belangrijkste taken van het Huus van de Taol gezien.

3. Intensivering en bijsturing huidige koers

In het huidige streektaalbeleid ligt de nadruk op het feit dat het Drents een belangrijk onderdeel van de Drentse cultuur is en moet blijven. Het Huus van de Taol is de provinciale instelling die een aanjagende en in standhoudende rol heeft wat betreft streektaal. Met het convenant Nedersaksisch richt Drenthe de blik ook buiten de provinciegrenzen, om te leren van andere regio's met een minderheidstaal en om samen te werken aan het behouden en gebruiken van het Nedersaksisch.¹

Op basis van het onderzoek is het wenselijk om de volgende ambities centraler te integreren in ons beleid:

» Normaliseer het gebruik van het Drents in (semi)formele situaties

Het onderzoek laat zien dat er een primaire behoefte is op het gebied van normalisering van het gebruik van het Drents (sociale acceptatie), bijvoorbeeld door de taal zichtbaarder en hoorbaarder te maken in openbare ruimtes en in meer formele situaties. Dit sluit aan bij de bevinding dat Drenten aangeven geen Drents te spreken omdat ze vinden dat het niet past in de sociale context of omgeving en daaruit voortvloeiende onzekerheid (70%).

» Maak het Drents meer zichtbaar en hoorbaar in de openbare ruimte

Zeker onder jongeren (18-35 jaar) is de behoefte aan meer zichtbaarheid van het Drents in het dagelijkse leven groot. Het Drents is voor een grote groep inwoners (88%) goed te verstaan laat het onderzoek zien, dus

¹ In bijlage I is een overzicht van het huidige streektaalbeleid opgenomen (Cultuurnota, provinciale steuninstelling en Convenant Nedersaksisch).

meer Drents in meer formele situaties vormt niet direct een belemmering voor toegankelijkheid en begrijpelijkheid. Het lijkt aan te tonen dat er een breed draagvlak is voor meer zichtbaarheid en gebruik van het Drents.

» **Vroege blootstelling op school en in Drentse content voor kinderen (spelenderwijs)**

Een secundaire behoefte ligt er op het gebied van (voorschools) onderwijs en het spelenderwijs in aanraking komen met het Drents. Vroege blootstelling aan het gebruik van de Drentse taal lijkt bepalend te zijn voor taalbeheersing en taalgebruik op latere leeftijd.

Overdracht in het (voorschoolse) onderwijs is één van de factoren om het gebruik van het Drents te stimuleren. Aanvullend daarop is breed beschikbare Drentse content voor kinderen een factor.

Deze integratie zal een intensivering en bijsturing zijn van onze huidige koers.

4. Concrete beleidsaanbevelingen

• 1. Samenwerking in Drenthe

Agendeer het onderwerp Drents/Nedersaksisch regelmatig bij de werkgroep Cultuur & Onderwijs van de VDG en/of verken de mogelijkheid om een aparte werkgroep op te richten. De strategische agenda van het convenant Nedersaksisch kan hierbij leidraad zijn. Doel is het betrekken van Drentse gemeenten bij de doelen en hier gezamenlijk een commitment op afspreken.

Waarom: Uit het onderzoek blijkt dat er behoefte is aan normalisering en zichtbaarheid van het Drents in openbare gebouwen en (semi-)formele situaties. Gemeenten zijn vaak beheerder van deze gebouwen (gemeentehuis, bibliotheek) en staan dicht bij de burger.

Hoe:

- Het Drents/Nedersaksisch staat regelmatig op de agenda en krijgt een plek in beleid en uitvoering.
- Inspiratie op het gebied van zichtbaarheid van het Drents in openbare gebouwen en hierop slim samenwerken.
- Commitment op het overwegen van Drentse plaatsnamen op borden bij vervanging.
- Ontwikkelen en aanbieden bijspijker cursus Drents voor ambtenaren in een klantcontactrol.
- Het gesprek over het gebruik van het Drents in vergaderingen e.d. voeren.

Effect: Meer sociale vanzelfsprekendheid om Drents te gebruiken.

• 2. Samenwerking met Marketing Drenthe en andere toeristisch-recreatieve partijen (HISWA RECRON, Recreatieschap etc.) om ondernemers in die sector te betrekken bij de mogelijkheden van het meer zichtbaar maken van de Drentse taal in winkels en horeca.

Waarom: Jongeren geven aan dat ze in winkels en horeca graag meer zichtbaarheid van het Drents willen zien. Via koepelorganisaties kan gesproken worden over de mogelijkheden en kansen.

Hoe:

- Verkennen van mogelijkheden om meer Drents in campagnes te gebruiken.
- Ontwikkelen van een toolkit voor Drents in de gastvrijheid sector
- (bewegwijzering, menu, klantcontact).
- Ontwikkelen en aanbieden van bijspijker cursus Drents i.h.k.v. gastvrijheid.
- Doorontwikkeling Drentse merchandise (huisstijl, verkrijgbaarheid).

Effect: Meer zichtbaarheid van het Drents i.r.t. Drenthe als oerprovincie en verdere invulling van Drenthe als authentieke bestemming.

- 3. Een inspiratiebijeenkomst voor makers en evenementorganisatoren (en beleidsmakers) organiseren i.h.k.v. het gebruik van het Nedersaksisch/Drents in culturele producties en evenementen. Doel is kennis maken met jong talent die met streektaal werkt, het delen van best practices en nieuwe ideeën bedenken.

Waarom: In het provinciale beleid wordt er nadrukkelijk ruimte gemaakt voor streektaal in de cultuur. Er zijn veel zelfstandige initiatieven en makers, maar nog geen plek waar dit samenkomt. Specifiek evenementen worden in het onderzoek genoemd als plek waar het Drents meer terug mag komen.

Hoe: In samenwerking met K&C en gemeenten invulling geven aan een inspiratiebijeenkomst, of kijken waar er aansluiting gevonden kan worden bij bestaande bijeenkomsten.

Effect: Ontmoeting en inspiratie voor makers en evenementorganisatoren.

- 4. Inzetten op een specialist op het gebied van marketingcommunicatie voor het Huus van de Taol.

Waarom: Zichtbaar maken van de diensten en producten van het Huus van de Taol op bredere schaal, zodat ze zowel direct al indirect een breder Drents publiek bereiken.

Hoe:

- Marketingcommunicatieplan voor de verschillende benoemde doelen en doelgroepen ontwikkelen.
- Speciale aandacht voor de doelgroep jeugd in (de ontwikkeling van) het plan, hoe betrek je deze doelgroep (in)direct bij het vormgeven van meer zichtbaarheid?
- Starten met het ontwikkelen van een nieuwsbrief voor het onderwijs (via Wiesneus), waarin je best practices en lesmateriaal opneemt.

Effect: Meer zichtbaarheid van de producten en diensten van het Huus van de Taol en de (mogelijkheden van) de Drentse taal in het algemeen.

- 5. De strategische hoofddoelen integreren in de plannen, producten en diensten van Het Huus van de Taol.

Waarom: Het opvolgen van de beleidsaanbevelingen vraagt om het verwerken van deze aanbevelingen in strategische doelen en prioritering van taken en rollen.

Hoe:

- Huus van de Taol zorgt voor een integratie van de strategische hoofddoelen in hun rollen als informatieverstrekker, organisator, ontwikkelaar en uitgever.

Effect: Efficiëntere en effectievere inzet van Huus van de Taol.

5. Prioritering

Korte termijn

- Het Huus van de Taol gaat haar producten en diensten inrichten langs de strategische hoofddoelen zichtbaarheid, normalisering en voorschoolse blootstelling.
- Inzetten op een specialist op het gebied van marketingcommunicatie voor het Huus van de Taol.
 - Marketingcommunicatieplan voor de verschillende benoemde doelen en doelgroepen ontwikkelen.
 - Speciale aandacht voor de doelgroep jeugd in (de ontwikkeling van) het plan, hoe betrek je deze doelgroep indirect bij het vormgeven van meer zichtbaarheid?
- Via samenwerking met gemeenten (VDG) streven naar het structureel agenderen van het onderwerp streektaal om elkaar te inspireren, slim samen te werken en het ontwikkelen en aanbieden van nieuwe initiatieven.
- In samenwerking met o.a. K&C en gemeenten invulling geven aan een inspiratiebijeenkomst voor makers en evenementorganisatoren, of kijken waar er aansluiting gevonden kan worden bij bestaande bijeenkomsten.

Lange termijn

- Samenwerking met Marketing Drenthe en andere toeristisch-recreatieve partijen om ondernemers in die sector te betrekken bij de mogelijkheden van het meer zichtbaar maken van de Drentse taal in winkels en horeca.

Quick wins

- Starten met het ontwikkelen van een nieuwsbrief voor het onderwijs (via Wiesneus), waarin je best practices en lesmateriaal opneemt.

6. Vervolgstappen

Mogelijke vervolgstappen:

- Provinciale Staten nemen kennis van het onderzoeksrapport en de beleidsaanbevelingen en hebben de ruimte om suggesties en aanbevelingen te doen.
- We gebruiken het laatste jaar van de cultuurnotaperiode (2027) om de aanbevelingen te integreren in bestaand beleid. In de aanloop naar de nieuwe cultuurnotaperiode zorgen we voor meer structurele borging.
- Het Huus van de Taol gaat deze beleidsaanbevelingen vertalen naar hun eigen beleid (inclusief toetsen op uitvoerbaarheid, financieel en effectiviteit) en dit integreren in een plan van aanpak of de reguliere jaarplannen structuur.
- Evaluatie vindt plaats in de afstemmingscyclus met het Huus van de Taol, zowel ambtelijk als bestuurlijk.

Bijlage I: Huidig streektaalbeleid in vogelvlucht

In de cultuurnota staat het beleidsdoel voor streektaal kernachtig omschreven: *“Het Drents is vanzelfsprekend onderdeel van ons erfgoed, onze cultuur en de verhalen van Drenthe.”* Voor de periode 2024-2027 is de doelgroep jongeren als de belangrijkste streektaaldoelgroep aangewezen. Daarnaast is er opgenomen dat culturele projecten die bijdragen aan het levend houden van de streektaal aangemoedigd worden. Want, een taal behouden doe je door een taal te gebruiken.

Het Huus van de Taol is het provinciale steunpunt en verzorgt de basisinfrastructuur op het gebied van streektaal. Het Huus heeft een loketfunctie en is hét aanspreekpunt en dé informatieverstrekker als het gaat om streektaal. Het Huus organiseert streektaalactiviteiten, verzorgt publicaties en ontwikkelt (educatieve) projecten. Wat zij doen is als volgt te categoriseren:

- Informatieverstrekking aan culturele organisaties en instellingen, particulieren en overheden (vernieuwing in producten en markten, voorlichting, deskundigheidsbevordering, taalwetenschappelijk onderzoek, breed uitdragen van onderzoeksresultaten, vertaalwerk, lezingen, de webwinkel, nedersaksisch.com, digitalisering en promotiegerichte samenwerkingen).
- Organisatie van culturele activiteiten en evenementen (nieuwe, bijzondere culturele activiteiten, samenwerking met culturele instellingen en makers, inbreng van deskundigheid bij activiteiten en projecten)
- Vraaggestuurde ontwikkeling van educatieve streektaalprojecten (aanbod taalonderwijs en educatieprojecten, structurele samenwerking met scholen, stimuleren en bevorderen van modules streektaal voor beroepsonderwijs, cursussen)
- Verzorging van publicaties over en in de Drentse taal (stimuleren Drentse publicaties, publiceren boeken, kwaliteitsbevordering, bereik van jongere doelgroep, begeleiding Drentse auteurs, platform voor schrijvers van Drentstalige literatuur)

Daarnaast is provincie Drenthe partner in het convenant Nedersaksisch. Hierin is afgesproken dat de betrokken partijen zich gezamenlijk inspannen om de Nedersaksische taal in Nederland te behouden en het gebruik te bevorderen, zonder de totstandkoming van nieuwe wet- en regelgeving. Er is een strategische agenda in voorbereiding door de convenantpartners waarin de leidraad is dat het Nedersaksisch een levende, toegankelijke en eigentijdse taal blijft, die:

- van betekenis is in het dagelijks leven van inwoners;
- zichtbaar is in onderwijs, cultuur en digitale omgevingen;
- bijdraagt aan identiteit, brede welvaart en sociale verbinding;
- wordt ondersteund door een samenhangende interbestuurlijke aanpak.

